

Sarı Yelekliler'den genel greve: Fransa için dersler ve eylem programı (III)

Aşağıdaki metin, dört bölümlük bir yazının üçüncü parçasıdır. Yazının birinci parçası için burayı, ikinci parçası için burayı, dördüncü parçası için ise burayı tıklayabilirsiniz.

4.) Sarı Yelekliler hareketinin Marksist savunuşu

a.) “Hareketlerin hareketi” metafiziğine karşı sınıf savaşı

Sarı Yelekliler hareketi belirli bir kitlelilikle ulusun gündemine oturacak denli büyüdüğü anda, sol içi bir tartışma da başlamış oldu. Tartışmanın konusu, farklı bir toplum durumu yaratma idealinde olan sol siyasetin önceliğinin, Sarı Yelekliler hareketinde ifadesini bulan eşitsizlik ve yoksulluk karşıtı ayaklanmanın mı, yoksa Sarı Yelekliler isyanını tetiklemiş olan akaryakıt zammının ifade ettiği söylendiği ekolojik hükümet kararlarının mi olması gerektiği idi. Birçok çevre aktivisti ve entelektüel, akaryakıt zamlarının geri çekilmesi talebini çevrecilik karşıtı ve hatta doğa karşıtı bir kabalığın simgesi olarak okudu.

Bu, sınıfsal gündemden ayrı ve kopuk olarak, izole bir fanusta var edilmek istenen toplumsal hareketlerin konusu olan sorunların, proleter sınıfların tarihsel ve gündelik gündemlerinin karşısına, ona tezat olarak çıkarıldığı ilk sefer değil. Özellikle 1960'lı senelerden bu yana, iddia edildiğine göre işçi sınıfının devrimci öncülük rolünün artık geçerli olmayışı nedeniyle ondan özerk ve hatta bağımsız mücadele alanlarının oluşturulması zorunlu olmuştu. Savaş karşıtı hareketten yurттаşlık hakkı kampanyalarına dek kitlesel etkilere ulaşan politik seferberliklerden çıkartılan akademik sonuçlar bu çerçevedeydi.

Ancak bu önerinin doruğa ulaşmış olduğu 1960'lı senelerde, "sosyal hareketlerin hareketi" olarak teorileştirilen stratejinin doğumuna sebebiyet vermiş olan birtakım öznel ve nesnel nedenlerin mevcut olduğu unutuluyor. Bunların arasında, paylaşım savaşının ardından emperyalist siyasal önderliğin ABD'ye taşınmış olması ve burada 1960'lı senelerin 1930'ların militan işçi grevleriyle karşılaştırıldığında sınıf mücadelesinde bir durağanlaşmayı temsil etmesi geliyordu. Soğuk Savaş demagojisinden yararlanan rejim, öncü işçilere ve sendikacılara karşı bir cadı avını ateşledi ve McCarthycilik sosyalist partilerin üzerinde diktatoryal bir polisiye baskı kurdu.

ABD emperyalizminin bu karşıdevrimci saldırısına işçi sınıfı hareketi içinden bir cevap üretilmedi çünkü hareket, Kızıl Ordu'nun Nazi'leri yenilgiye uğratmış olmasının prestijini tüketmekle meşgul olan Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisi'nin (CPUSA) bürokratik sendikal aygıtlarının kontrolündeydi. Sınıf hareketi üzerindeki gerici Stalinist kontrol mekanizması ile emperyalist devlet aygıtının şiddetli darbelerinin proleter öncüleri hedeflemesi, küçük burjuva radikalizminin teorisyenlerini "toplumsal hareketler" ismi altında andıkları soyutlamalara taşıyacaktı.

21. yüzyılda "sosyal hareketler" ile işçi sınıfı seferberliklerinin giderek artan oranlarda sözde bir çelişki, bir çatışma yaşamaya başlamış olmasının nedenlerinden birisi burada yatıyor; sol içi bürokratik fren mekanizmaları, geçtiğimiz yüzyılla karşılaştırıldığında, kitle hareketi içindeki eski idari gücüne ve politik prestijine sahip değil. Bunun doğrudan sonucu da toplumsal hareketlerin endişelerine konu olmuş olan yakıcı ihtiyaçların, yine ve yeniden toplumun devrimci dönüşümünün sosyolojik motoru rolündeki öncü sınıfın gündeminde yer alabiliyor olması.

Aslında devrimci programın sivri oklarının yönelmesi gereken sorunlu ilişki şurada yatıyor: Neoliberalizmin ekolojist, feminist, ırkçılık karşıtı siyasal yetenekleri olduğunu veya olabileceğini iddia etmek, dolaysız bir biçimde neoliberalizm karşıtı birtakım sınıflar mücadelesinin, doğaları gereği çevre düşmanı, homofobik, nasyonalist, kadın düşmanı olduğu yorumunda kendi mantıksal sonuçlarına ulaşıyor. Özetle sorun, aslında kapitalist üretim ilişkilerinin,

bu ilişkilerin çağın verili gerçekleri için hazırlanmış belirli bir ekonomik modelinin ve bu modelin siyasal-askerî muhafazasından sorumlu burjuva anayasası ile polis devletinin, potansiyel olarak sahip olduğu kapasite sorunudur.

Bu kapasite kadın, ırk, çevre ve benzeri sömürü-baskı ilişkilendirmelerini nihai çözümlerine ulaştırabilecek bir siyasal basirete, yeteneğe, kararlılığa veya potansiyele ev sahipliği yapabilir mi? Bu soruya olumlu bir yanıtla dönülmesi, kişinin gözünde sınıf savaşımının “duyarsız” ve “barbar” bir naza ve yağmaya dönüşmesi için yeterlidir; bu durumda elbette, insanlığın kritik sorunları üzerine de politikalar üretmek zorunda kalan eski rejimin, bu hassasiyetini “sivil toplum” cephesinden yeniden üretecek olan toplumsal hareketlerin “herkesi” saracak şekilde var edilmesi, başat rolü oynayacaktır. Zira rejim, göğsünü kaplayan beyaz bir önlükle, ilerici sonuçlar doğurabilecek olan ılımlı bir deneyin tam ortasındadır; fareler nasıl olur da labirenti terk etmeye cüret ederler?

Ancak, proletaryaya karşı gerçekleştirilen saldırıları ve adeta sosyal gasp formlarıyla hayat bulan ekonomik iç savaş rasyonalize etme uğraşlarının son durağı neresi olabilir? Bu “saçmaya indirgeme” metodunun varacağı nokta nerede konumlanacaktır? Bunu soruyoruz çünkü cevabın, devrim ve karşıdevrim savaşında, hangi tarafta yer alınacağını belirlediğini düşünüyoruz.

Örnek olarak, Türkiye’deki Gezi Ayaklanması’yla eşzamanlı olarak başlayan 2013 Brezilya Ayaklanması’nı ele alalım. Eski bürokrat, yeni petrol zengini yönetim kurulunun güdümündeki İşçi Partisi, ismi hariç devlet yönetiminin hiçbir aşamasında görev ve yer vermediği işçilerin öfkesine konu olan bir ulaşım zammını hayata geçirmişti. Bu bir akaryakıt zammı değildi; toplumsal ulaşım araçlarının (otobüs, metro, tramvay, vb.) kullanımının karşılığı olarak burjuvaziye besleyen birçok fondan bir kaçına ödenen ücretli bedelin artmasını öngören bir zamdı.

Ancak hareketçi bir perspektiften, bu zammın da gayet ekolojik bir içeriğe sahip olduğu söylenebilirdi. Ulaşım zammı toplumun en yoksul kesimlerini şiddetli bir şekilde etkileyecekti; bu yoksullar, yani önemli bir çoğunluk, belki de ulaşım

araçlarını kullanmaktan vazgeçerek mesaiye yetişmek için pedal çevirecek veya kaldırımları ve asfaltları arşınlayacak olan bacak kaslarının sağlamlığına tutkuyla inanmaya başlayacaklardı. Egzozundan çıkan dumanı ozonu delen otobüslerin sefer sayısı düşecek, metro tünelleri içlerinde organik tarım alanlarının yeşermesine müsaade edecek olan yeterli oksijenle dolacaktı.

Yine de insan düşünüyor ve bencillik ederek, ulaşım araçlarını tekelinde bulunduran monopollerin palmiye yapraklarıyla süslediği çıkarlarını, kendi hayatta kalma çıkarlarının ardına yerleştiren yoksulların çevre düşmanı bu sosyal sınıf savaşımı reflekslerine karşı neden karmaşık idari, hukuki ve “ekolojist” tedbirlerin alınmaya çalışıldığını merak ediyor. Bu yoksulların hepsi birden, saraylarının ve hükümet binalarının bahçelerini süsleyen egzotik ağaçların nesil kavgasına duyarlı rejimlerin, yine rengi “yeşil” olan üniformalı silahlı birimleri tarafından kıyıma uğratılsa ya? Böylece doğada kir bırakan, kir bırakılmasına karşı çıkmayan kimse kalmaz.

Hareketlerin hareketi teorisyenleri akaryakıt zamları karşısında isyan etmeye cüret eden kentli yoksulların, bu düşüncesiz tercihi karşısında dehşete düştü. Nasıl olur da karbondioksit salınımını niceliksel olarak düşürecek “yeşil” bir tedbir, sınıflar mücadelesinin konusu haline getirilebilirdi? Öngörü şuydu: Akaryakıt zamlanacak, böylece “yurttaşlık” statüsündeki bireyler hem cüzdانlarını koruma refleksiyle tasarruf edecek, hem bireysel ulaşım araçlarını kullanmamayı tercih ederek, devasa tröstler ile monopollerin pazar politikaları neticesinde ıssız bir çöle dönüşme tehlikesiyle karşı karşıya olan dünyanın biyofiziksel ömrünün uzatılmasında rol oynayacaktı. Açıkçası bu politik perspektifin, Macroncu zayıf Bonarpartizm’in yaşadığı prestij ve yönetim krizi oranında krize girmesi, şaşılacak bir durum değil.

Sınıflar mücadelesini, yalnızca “sınıflar” veya bireyler arasında yaşanan bazı çıkar çatışmalarını kavramlaştırmak için başvurulan kullanışlı bir sosyolojik terim olarak yorumlama tercihinin, ne gibi hatalı belirlenimlerden yola çıktığı anlaşılıyor. Öyle ki bugün, sadece çeşitli “toplumsal hareketlerin” arasında değil ancak tek bir “toplumsal hareketin” içinde yaşanan sınıflar mücadelesinden bahsediyoruz. Bu her zaman böyleydi: İnsanın kültürel birikiminin farklılaşan

alanlarında egemen kapitalist sınıfların çıkarlarını kristalize eden program ile proleter ve yarı proleter sınıfların toplumsal eşitlik ile özgürlüğün koşullarına ışık tutan siyasal ajandaları, hayatın bütün köşelerinde daima savaş halinde olmuştur.

Beşinci Cumhuriyet hükümetlerinin dönemlik eylem planlarını kendi eylem aracı olarak okuyan bir pasifist çevrecilik stratejisinin, benimsediği aracın doğal sonucu olan amaçlara sahip olmasının şaşılacak bir tarafı yok. Birçok durumda olduğu gibi, bu durumda da amaç ile aracın birbirlerinden ayrılması mümkün değildir.

Ekolojik reformizmin ekonomik kaynağı, Avrupa kapitalizminin gelişmişlik seviyesinin işaret ettiği sermaye birikiminin “yeşil piyasa” programlarını satın alabilme lüksüyen, onun politik kaynağı, tam da izolasyoncu eğilimlerinin neden olduğu programatik sınırlardır; yani bir hareket olarak kendisine ihtiyaç duyulmasına sebep olan toplumsal ilişkilerin total yıkımını hedeflememesi ve böylece, kendisine ihtiyaç duyulmasına sebep olan toplumsal ilişkileri yeniden üretmesidir.

Söz konusu olan, doğası gereği serbest piyasanın yeşil tonları üzerine kurulu olan bir çevrecilik anlayışı oldukça, piyasanın siyasal muhafızı rolündeki rejimlerin sömürülenler karşısında aldığı her darbe, bu çarpık ekoloji anlayışına da inecektir. “Toplumsal” hareketler, “toplumsal” karakterlerinden olsa gerek, sınıf işbirlikçiliğine açıktır.

Doğayı ve onun yaşam kaynaklarından beslenen canlı ve cansız hayatı deformasyona uğratan ve yok eden endüstriyel üretim, bölüşüm ve tüketim ağından çıkarı olan; bu tahrip edici burjuva üretim ilişkilerinden sermaye biriktiren ve zenginleşen biricik ama biricik sınıf, burjuvazidir. Bugün, burjuvazinin kâr oranlarının kapitalist ekonomik yıkımlara bile olanak tanımayacak seviyelerde tutulmasıyla (bu imkansızdır) organik yaşamın ve onun doğal şartlarının ortadan kaldırılması arasında, yine de karşılıklı bir bağımlılık ilişkisi mevcuttur.

Bu bağımlılık ilişkisini bertaraf edebilecek tek toplumsal güç, burjuva üretim ilişkilerinin doğayla birlikte aynı pozisyona yerleştirdiği; yani liberal pazar politikaları altında doğa gibi sömürülen, tahrip edilen, varlığından dolayı yok edilen ve yokluğundan da sermaye birikimi sağlanan tek sosyolojik kesim, işçi sınıfıdır.

İşçi sınıfı, Marx'ın eserlerini ürettiği ve 1917'de Rusya'da iktidarı ele geçirdiği dönemlerle karşılaştırıldığında dahi, bir tarihsel ve toplumsal güç ve sınıf olarak, karakter ve potansiyel olarak en devrimci dönemini yaşamaktadır. Bugün bir bütün olarak biyolojik yaşamın ve insanın kültürel birikiminin varlığını devam ettirebilmesinin şartı, işçi sınıfının siyasal ve sosyal kurtuluşunun şartlarına indirgenmiş bir vaziyette. Ekolojik politikalarını, sınıflar mücadelesi arenasında yaşanan bu büyük toplumsal iç savaştan soyutlayarak oluşturmaya çalışan kimseleri bekleyen sonuç, içinde nefes almanın daha da zorlaştığı bir dünyaya dönük hüsrana ve hayal kırıklığıdır.

b.) “Sağcı kitle hareketi” metafiziğine karşı sınıf savaşı

Yukarıda özetlediğimiz liberal sol yaklaşımın ardından Sarı Yelekliler seferberliğine sırtını dönen diğer iki akım, Lenin'in tabiriyle “çocukluk hastalığı” olan goşizm (sol komünizm) ile anarşizm oldu. Bu iki akım da popüler tabirle oportünizmle birlikte madalyonun diğer yüzünü oluşturan sekterizmle hemhal oldular. Bu iki akımın Sarı Yelekliler'i kriminalize etmelerinin nedeni, onlara göre kitle seferberliğinin doğası gereği sağcı olmasıydı. Zira Sarı Yelekliler ne cinsiyetçilikle, ne zenofobiyle, ne ekolojik yıkımla, ne homofobiyle, ne de nesnel olarak karşıdevrimci olan unsurlarla hesaplaşmıştı ve bu tip sapmaları da içinde barındırıyordu. Kitle seferberliğini devrimci bir püriten ahlak seviyesine ulaşamamakla itham eden bu sekterizm, aslında Arap devrimci sürecine, onun emperyalizmin güdümündeki İslamcı bir komplo girişimi olduğunu söyleyerek gösterilen ihanetin politik bir devamıydı. Castro-Chavizmin Arap devrimci süreçlerinde diktatörlüklerin ve despotik burjuva rejimlerin tarafında yer almak için kullandığı bütün argümanlar (“eylemcilerin hepsi İslamcı”, “aslında rejim antiemperyalistti”, “bu bir emperyalist düzenek” ve benzerleri), metodik düzlemde kardeşleri olan başka ezoterik suçlayıcı nidalarla da birleşerek, Fransız

ve göçmen işçilerine karşı kullanılmaya başlandı.

Sarı Yelekliler elbette, tam da bir kitlesel seferberlik durumu olduğu için, içinde birçok gerici öge barındırıyordu. Kitlesel kabarışların en karakteristik özelliği, neyi istediklerinde değil, neye karşı olduklarında birleşmeleridir. Bu tip seferberliklerin neyi istediklerini bilerek, proletaryanın önderliği altında merkezi bir birleşik eylem hattına girmeleri, ancak Bolşevik-Leninist partinin rehberliğiyle mümkün olabilir.

Bununla beraber Sarı Yelekliler'in 1950'lerin Fransız orta sınıflarının en geri kesimleri tarafından başlatılan ve küçük zanaatkarlar ile tüccarları savunmayı amaçlayan *poujadisme* hareketinin mirasçısı veya bir benzeri olmadığı, zaten ortadaydı. Sarı Yelekliler muhafazakar küçük burjuvazinin servet birikiminden daha fazla pay almayı hesaplayan hinliğinin bir dışavurumu değil, 1,3 milyon avrodan fazla serveti olanların yasalara göre ödemek zorunda olmadıkları vergileri, aynı anda iki işte çalışıp, günde 12 saat mesai yaparak ödemeye çalışanların bir hareketiydi. Bordeaux Science Politique Üniversitesi'nde profesör olan Vincent Tiberi, Sarı Yelekliler için "yardım edilmek için fazla, hayatta kalmak için az kazanıyorlar" demişti. Bu tanımlama da kitle seferberliğini oluşturan farklı sosyal kesimlerin gelir ve gider kalemlerinin ortalamasını almak üzerine kurulu olduğu için, gerçeğe işaret etmiyor. Dahası Tiberi'nin tanımlaması, Fransa'nın hâlâ bir "refah devletine" sahip olduğunu varsayıyor olacak ki, "yardım" alamayanların bunu alamamasının nedeninin, onların "yardım" alacak kadar yoksul olmaması sanıyor.

Birçok akım ve teorisyen Sarı Yelekliler'i, onları politik olarak desteklememek için birçok farklı şekilde tanımladı. Fransız tarihçi Gérard Noiriel bu seferberliklere baktığında, sınıflar mücadelesinin bütün geçmiş biçimlerinin yan yana dizilip iç içe geçirildiği bir alaşım görüyordu:

"Politik partilerle buluşmayı reddeden ve otoyolları kapayan Sarı Yelekliler, kafası karışmış bir biçimde, 1792-1793'ün baldırı çıplaklarının, 1848'in savaşçı vatandaşlarının, 1870-71'in komünarlarının ve Şölen Seneleri'nin

anarkosendikalistlerinin geleneklerinin peşine düşmüş durumdalar.”

Kafası karışık olanın Sarı Yelekliler mi yoksa Noiriél mi olduğu, bizce tartışılabilir. Basına demeçler veren Sarı Yelekli eylemcilerin, devrimci bir önderliğin rehberliği altında seferber olunamamasından kaynaklanan genel yönsüzlüğün haricinde, oldukça keskin fikirlere sahip oldukları anlaşılıyor. *Médiapart*'a konuşan Franck adlı bir işçi, Seine-et-Marne'in yakınlarında şöyle konuşuyor: “*Macron kendi halkını, Beşar el-Asad gibi gaza boğuyor!*” Morgane ilginç bir analogi kuruyor: “*Marie-Antoinette de devrime kadar, kendi payına düşenden fazlasıyla yaşıyordu. Kafasını kesene kadar.*” 200 dolarlık emeklilik maaşıyla geçinmeye çalışan Marité 42 yıl boyunca çalıştığını, son seçimlerde Macron'a oy verdiğini ve şimdi pişman olduğunu söylüyor. Marie Pedrobissi kime oy verildiği sorulduğunda isim vermiyor ve sadece “*Seçeneğim yoktu...*” diyor. Muhabir ona “*Marine Le Pen?*” diye sorduğunda “*Ah o mu, hayır! Bir Arap çadırında 9 ay geçirdim, annem Suriye kökenli bir Lübnanlı*” cevabını veriyor.

Ancak şimdi, Sarı Yelekliler seferberliğine katılmış kimselerin verdikleri röportajları bir kenara bırakalım. Kitle hareketini son derece metafizik ölçütlere dayanarak “sağcı” olarak damgalayan liberal sol, goşizm ve anarşizmin argümanlarının neden yanlış olduğuna dönelim. Seferberlikleri yermenin en kullanışlı mazeretlerinden birisi Marine Le Pen'in başında bulunduğu Rassemblement National (“Ulusal Toparlanış”), Nicolas Dupont-Aignon'un başını çektiği Debout La France (“Fransa Ayağa Kalk”) ve Les Républicains (“Cumhuriyetçiler”) gibi sağcı ve faşist odakların, hareketin lehinde bildiriler ve posterler basması oldu (evet hareketin kendisini örgütlediler; solun aksine ona dahil olmaya çalıştılar).

Bunlar sekterlere, radikal öznelci bir bakış açısıyla isyanın kriminalize edilmesinin ilk adımlarını oluşturmak için bir çerçeve sundu. Daha sonra birkaç yerelde hareketin sözcülüğünü sağcılar üstlendi. Vaucluse'da, 2017 yasama seçimlerinde “bölünmüş sağın” adayı olarak kendini sunan Christophe Chalençon sözcülüğe seçildi. 2012'de merkez sağ MoDem üyesi olan, sonra Le Pen'in Rassemblement National'ine katılan Christophe Lechevallier, Limoges bölgesinin sözcüsü oldu.

Sarı Yelekliler'in 17 Kasım 2018 eyleminde tanınmış birkaç antisemitist ve milliyetçi figürün yer alması ve monarşist bir grubun bayrak açması, yine seferberliğin aslında ırkçı bir paranoyaya teslim olmuş Avrupa vatandaşlarının şımarıklığı olduğu yorumlarını doğurdu. Aynı gün Cognac'ta Sarı Yelekliler arabasıyla ilerleyen bir siyahi kadına saldırdı. Bourg-en-Bresse'de gay bir temsilci çifte saldırıldı. Somme'da trafikte göçmen dolu bir kamyon olduğunu öğrenen birkaç protestocu göçmenlik polisini aradı.

Seferberliklerin sağcı dışavurumları aslında bu anlatılan örneklerin ötesinde pek bir varlığa sahip değil. Gericilerin, doğrudan doğruya Fransız kapitalizminin işleyiş biçimine karşı ayaklanmış kitlelerin karşısında ufak bir azınlığı teşkil etmiş olduğu, unutulmaması gereken bir gerçek. Bunun yanı sıra seferberliğe çekilen birçok Sarı Yelekli, onlara nasıl ayaklanılacağını öğretmeye çok hevesli sekterlerin sıkıcı teorik şablonlarından değil ama mücadelenin kendisinden birçok ders aldı. Ayaklanmanın en önemli merkezlerinden biri olan Toulouse'daki Sarı Yelekli eylemciler, eski geleneksel neoliberal sağ partinin (UMP) bir zamanlar üyesi olan, şu an ise Debout La France'a katılan, hukuk okurken muhafazakar öğrenci sendikası UNI'nin önderlerinden olan Benjamin Cauchy'nin harekete katılmasını, sağcı politik görüşlerinden dolayı yasakladı. Cauchy bir radyo programında Les Citrons isimli bir grup kurduğunu ve tıpkı goşistlerle anarşistler gibi, "Sarı Yelekliler hareketindeki demokrasi eksikliği" ile savaşmaya devam edeceğini duyurdu.

17 Kasım eylemleri ise sadece sağcıların histerik bir biçimde monarşi bayrağı açmasına tanıklık etmedi. Yüz binler 1968'in klasikleşmiş sloganlarını ve İş Yasası karşısı seferberliklerin sloganlarını ("Paris ayakta, sen de kalk ayağa!") haykırdı ve Fransız Devrimi'ndeki versiyonuyla *Marseillaise* marşını söyledi. Binlerce Sarı Yelekli, Paris Komünü'nün şehit işçileri için dikilen anıta saygı duruşunda bulunmaya gitti ve Enternasyonal marşını söyledi.

Lenin de Gramsci de saf bir kendiliğindenliğin asla mevcut olmadığını ve olamayacağını belirtmişti. İkisinin de kastettiği, aslında seferberliklere, grevlere, isyanlara ve devrimlere katılan kitlelerin on seneler boyunca maruz kaldıkları burjuva ideolojik ve politik propagandanın tortularıyla bu süreçlere dahil

olduklarıydı. Kitle hareketlerinin alamet-i farikaları, homojen bir politik çizgiye sahip parti gibi davranmaları değil, heterojen olmalarıdır. Kitleler, yoğun bir ideolojik hazırlık döneminin ertesinde eyleme geçmezler. Eyleme geçtikleri sırada ve eylemden sonra, somut olandan çıkardıkları derslerle bilinçlenirler. Buna rağmen Sarı Yelekliler, 2008 sonrası oluşan uluslararası sınıflar mücadelesi dinamiklerinin saf olmayan kendiliğindenliğinin ulaşabileceği en pik noktalardan birini temsil ediyordu.

Goşizm (fr.internationalism.org) seferberlik bütün yıkıcılığıyla ilerleyip Beşinci Cumhuriyet rejimini ve Fransız kapitalizminin temellerini tehdit ederken, şöyle yazıyordu:

“Bu, akaryakıt fiyatlarının artışı karşısında hiddetlenen küçük patronlar tarafından lanse edilen bir harekettir. (...) Bu tip sınıflar arası hareketlerde, proletaryanın kazanacağı hiçbir şey yoktur çünkü harekete rengini veren küçük burjuvazidir.”

Bu metin, Sarı Yelekliler’in *“proleter bir karakter ve sınıf mücadelesiyle alakası olmadığı”* iddiasıyla devam ediyordu. Metin, Sarı Yelekliler’i genel grev ve *Assemblée Générale* (“Genel Meclis”; burada kullanıldığı anlamıyla sovyetik bir organ) çağrısı yapmamakla suçlarken aynı zamanda yalan söylüyordu, zira seferberliğin seçilmiş temsilcileri bu çağrılarını birkaç kez dile getirmişlerdi.

Anarşizm ise (libcom.org) liberal solun argümanlarını kuşanarak Sarı Yelekliler hareketinin meşruiyetine saldırıyordu:

“Böyle bir durumda anarşistler ne yapmalı? Zaten hayatta kalma mücadelesi veren göstericilere karşı devletle saf tutamayız. Aynı şekilde, doğal çevreye karşı göstericilerle de saf tutamayız.”

Libcom bu yazının devamında Sarı Yelekliler hareketinin “*izole edilmiş tüketicilerin herhangi bir gerçek toplumsal değişim vizyonu olmadan, canlarının istediği gibi ucuz bir fiyata arabalarını kullanmaya devam etme hakkı*” arayışı olduğunu iddia etti.

Hem goşizmin hem de anarşizmin Sarı Yelekliler’de bulamadıkları ögeler; yani orta sınıf halk katmanlarının içine dahil olmayacağı, sürekli genel grev çağrısı yapan ve bütün katılımcılarının ekolojiye dönük radikal bir duyarlılığa sahip olduğu bir devrimci kitle seferberliği biçimi yeryüzünde ve tarihte mevcut değildir ve asla da olmayacaktır. Bu iki akım da delik bir şemsiyenin rolünü üstlenmekte ve yağmur yağdığında hiçbir işe yaramamaktadır.

Goşizmin, Macron’un finansal elitleri zenginleştirmeyi sürdüren vergi indirimlerine ve mali aristokrasinin egemenliğinin katlanılmaz sonuçlarına karşı, rejimin kolluk kuvvetlerinin üstesinden gelebilmek için barikat savaşlarına atılmış bir örgütsüz proleter kitleyi “küçük patronlar” (esnaf mı, yoksa zanaatkarlar mı, yoksa çiftçiler mi, yoksa kazancı bol hukuk bürosu sahipleri avukatlar mı?) olarak kategorilendirecek derecede Fransız ve göçmen işçi sınıflarının yaşam ve mücadele şartlarından kopuk ve yalıtık oluşu, onun bütün ayaklanmacı dinamikleri kendi programının “kusursuz” seviyesinden yargılayan ve kriminalize eden sekterliğinin mantıksal bir sonucudur.

İşçi sınıfının, seferberliğin başlangıcında orta sınıf unsurların etkisini ve basıncını olağanca gücüyle kıramamasının sebebi, orta sınıfların seferberliklere katılımı değil (bu olmadan devrim mümkün olamaz), temmuz ayında proletaryanın aldığı ve sendikal bürokrasinin neden olduğu yenilgiydi. Fransız küçük burjuvazisini proletaryanın devrimci programının ardından hizaya sokacak taktikleri tartışan Troçki, Kasım 1935’te bunun için eylem komitelerinin kurulmasını öneriyordu.

Eylem komiteleri, proletaryanın küçük burjuvaziyle devrimci ittifakının bir aracı olarak, küçük burjuva basınçların fethi için elzendir. Bu komiteler, işçi bürokrasisi ile burjuvazinin ittifakını zorlaştırır ve işçi partileri ile sendikalarının devrimci olmayan dirençlerini yok eder.

Troçki şöyle yazıyor:

“Şehirde, mahallede, fabrikada, kırsalda, köyde “Halk Cephesi”ne katılan her iki yüz, beş yüz veya bin yurttaş savaş hareketleri boyunca yerel eylem komitelerindeki temsilcisini seçmelidir. (...) Doğrusu eylem komiteleri seçimlerine yalnızca işçiler değil, ama büro çalışanları, memurlar, eski askerler, zanaatkarlar, küçük esnaf ve küçük köylüler de katılabilirler. Böylelikle eylem komiteleri küçük burjuvaziyi tesiri altına almak için mücadele görevlerine en iyi cevabı verebilir. (...) Bütün ve herhangi bir kitlenin demokratik bir temsili değil, mücadeledeki kitlelerin devrimci bir temsilidir söz konusu olan. Eylem komitesi mücadelenin aygıtıdır.”

Bir başka metninde Troçki, orta sınıfların gerici basınçlarına nasıl yanıt verileceğini irdeliyordu:

“Marksist stratejinin temel bir ilkesi de proletaryanın şehir ve köylerdeki orta halli insanlarla ittifakının, yalnızca küçük burjuvazinin geleneksel parlamenter temsiline karşı uzlaşmaz mücadelesi içinde gerçekleşmesi gerektiğidir.”

Goşizm “proleter sınıfların otonomilerini savunmaktan” (neden bağımsızlıklarını değil?) bahsederken, sekterizmiyle orta sınıflar karşısında proletaryayı yalnızca silahsızlandırıyor.

Anarşizmin burjuva devletin mi, yoksa göstericilerin mi tarafında olacağıyla ilgili yaşadığı kafa karışıklığı ise, Troçki'nin deyişiyle aslında onun bir “polis liberalizmi” türü olmasıyla yakından ilgili. Macron'un akaryakıtta getirdiği “ekolojik” zam, bütün berraklığıyla şunu göstermiş oldu: Kapitalizm, çevre felaketiyle savaşıyormuş görünümü verebilmek için bile, yoksullara karşı savaşmak zorunda. Dolayısıyla bu bir “tüketici” kalkışması veya nazı değil, kökleri emperyalist ekonomik paylaşımında yatan sosyal eşitsizliğin fitilini ateşlediği

toplumsal bir antiburjuva derlenişti.

Ancak geçiş mantığı üzerine kurulu bir programa kazanılmış bir işçi sınıfı, ekolojik özgürleşmenin şartlarını toplumun gündemine taşıyabilir. Ekolojik dönüşüm perspektifi “endişeli hoşnutsuzların”, kentli küçük burjuvazinin hiçbir şey değiştirmeyen ama her şey tarafından değiştirilen duygusallığının tekelinde olduğu müddetçe, kapitalizmin onu maruz bıraktığı tecrit politikalarının altında her gün can verecektir. Bunun karşısında işçi talepleri önce yaygın bir toplu taşıma altyapısının kurulması ve ardından bunun kamulaştırılıp parasız hale getirilmesi ve çalışma saatlerinin de kısaltılması olabilir.

Ekolojiyi yıkıcı endüstriyel faaliyetlerden çıkarı olan biricik sınıfın kapitalistler olduğu düşünöldüğünde, faturayı neden onların ödemediği sorusu ortaya çıkıyor. Ancak Macron tam tersini yaptı ve hükümetin başı seçildiğinde, burjuvaziden alınan vergileri indirdi.

Kapitalizmin planlı olmayan, kaotik bir akışa sahip “serbest” ekonomisi, üstyapının çeşitli seviyelerinde ve unsurlarında, kendi doğasının sosyal karbon kopyalarını yaratıyor ya da bu kopyaların işleyişinde doğrudan doğruya belirleyici oluyor. Sermaye birikimine odaklı bir kentleşme stratejisi güden avrokapitalizmin, ortaya koyduğu toplu ulaşım projesinin, anarşizmin “tüketici” oldukları için sırtını döndüğü kitleleri bireysel ulaşım araçlarına mahkum edeceği açık değil miydi? Milyonların yaşamlarını ve işlerini araba sahibi olmalarına indirgemek, onları bu araca bağımlı kılmak ancak yabancılaştırıcı bir üretim ve bölüşüm tarzının neticesi olabilirdi. Ve işçiler bu bağımlılık ilişkileri içinde ayaklandığı için onları suçlamak da ancak anarşist teorinin neticesi olabilirdi.

Kitlelerin önyargıları, kafa karışıklıkları, hamlığı karşısında çekimser kalan, korkan bir siyaset, devrimci siyaset değildir. İdeal ve soyut bir sınıflar mücadelesi düşleyen propagandistler; yani verili sınıf pratiğinin, ideal sınıf pratiğine ulaşımda tek çıkış noktası olduğunu anlamamakta ısrar edenler, hak ettikleri gibi sınıflar mücadelesinden dışlanmalıdır. Goşizm ve anarşizm sadece sekte olduğunu kanıtlamakla kalmamıştır, aynı zamanda ultimatömcü bir politika belirleyerek

kitlesel seferberlikler içinde devrimci partinin inşası perspektifinin taraflarından olmadıklarını kanıtlamışlardır.

Son olarak şu söylenmelidir: Fransız sağının geleneksel olarak kıra dayanan gerici gücünün, politik iktidarın merkezleri olan kentlerde ortaya çıkan Sarı Yelekliler hareketini asimile edebilme olasılığı hiçbir zaman bulunmamaktaydı, çünkü bu seferberlik kendisine katılan ve karşısına aldığı sınıfların nesnel konumlanışları gereği, sağın üzerinde yükseldiği aynı sömürü ilişkilerini hedef alıyordu. Sağcı politik asimilasyonun en temel niteliği, önceden belirlenimli olmaması, yani sınıflar mücadelesi yasalarının seferberliklere sızmaya çalışan sağcı unsurların ideolojik referanslarının otomatik bir determinasyonuna izin vermemesidir (pek anlaşılmıyor). Bu yasanın bilinciyle hareket etmeyerek kitlelerin mücadelelerini dışarıdan aşağılayan ve onlara ihanet edenler, seferberliklere sızarak onların yönünü şaşırtmaya çalışan sağcılardan daha gerici bir rol üstlenmektedir.